

Liburuak

KRITIKA

Ihesaldi polita.

Anna Gavalda. Itzultzailea: Jon Muñoz.
Alberdania.
112 orrialde. 15 euro.

Helduen literatura

Gema Lasarte

Aise irakurtzeko eleberri motza

ANNA GAVALDA 37 urteko idazle frantziarra du. Gaztetan horretan ordea, dagoeneko 38 hizkuntzatan irakurri dute 10 milioi lagunek baino gehiagok. Eta hizkuntza horien guztien artean, Alberdaniaren eskutik euskaraz irakurtzeko grazia izan du. Honako hauek argitara eman ditu: *Maite nuen* (2009) lehen eleberria; *35 kilo esperantza* (2006), eskolan arazoak dituzten 8-12 urte bitarteko gazteentzat idatzitako irakurketa gomendagarria eta esku artean dugun azken narrazio hau, *Ihesaldi polita* (2010).

Liburua aise irakurtzen da, eta Jon Muñozek euskarara egindako itzulpenak irakurketa samurru besterik ez du egiten. Beraz, larunbat goiz batean edo igande arratsalde batean erraz irakurtzeko eleberri motza da, edota euskaraz irakurtzeko trebezia handirik ez duten irakurleei oparitzeko modukoa.

Garancek, protagonistak, lehen pertsonan kontatzen digu non-dik norako guztia. Berarekin batera Lola ahizpa eta Simon eta Vincent anaiak dira eleberriko protagonista nagusiak. Derrigorrez joan beharreko ezkontza horietako batera abiatu dira, protokoloak eta ahaide-diplomaziak hala eskatuta: gogoak baino, betebeharrak bultzatuta. Baina Vincentek ezin du joan eta Garancek, Lolak eta Simonek ezkontza alde batera utzi, eta Vincent bere gazteluan bisitatzea deliberatzen dute. Hau da, *Ihesaldi polita* egitea.

Transgresio txiki horren bidez, bizitzan disfrutatzeke ere makurtu egiten garela gogoratzea garoatza Gavaldak. Istorioaren ardatz tematikoa dudarik gabe anai-arreben arteko haurtzaroa eta haurride arteko maitasuna da. Ihesaldia aitzakia narratibo gisa hartuta anai-arreben harremanak gogoratuko dizkigu Garancek. Harreman zintzoak, garbiak eta sendoak.

Protagonista bakoitzaren esperientzien berri ematen digu eta oso pertsonaia errealak dira, ondoan gurekin batera dabilzanak bezalakoak, gu geu izan gintezkeenak. Bizitzaren patua, lan munda, maitasunaren kudeaketa... Agian narrazioaren inflexio generik nagusia kontraste handien garapenean burutzen da. Oso pertsonaia kontrajarriak, antagonikoak sortu ditu Gavaldak eta gauza bera egiten du giroekin, oso kontrako giroak egokitzen baititu. Ezin bestela, izan ere, pertsonaia bakoitzak bere espazioa eskatzen baitu. Eta hori dena oso epe eta kontakizun motzean. Baina hor dago egile honen artea, izan ere, motzean diharduen horretan, izugarriko erraztasuna baitario bere lumari. *Ihesaldi polita*, beraz, gure eginkizunetan parentesi bat egiteko eta Frantziako landan kokaturiko literatur gaztelu horretara bisita gidatua egiteko. ■

Euskalduna ontziolako borrokak nobelatuta

Gotzon Barandiaran poeta ezagutzen genuen orain dela gutxi arte: *Arrakalak* eta *Katamalo* liburuak argitaratuak zituen Susaren eskutik. Iazko urte bukaeran berriz, eleberrigile lanetan estreinatu zen *Errotikekin*. 1980ko hamarkadan Bilboko Euskalduna ontzian izandako borrokak dira istorioaren erdigunea: beharginak protestan, euren

lantokia eraistearen kontra; haien kontra berriz, errepresio gordina. Ontziolako langilea zen Luis Urresti eta Euskalduna itxi ostean minbiziak eraso dio. Hiltzera doa. Eta horrek zeharo urratuko du Lore, Luisen alaba. Bien arteko solasek harilkatzen dute gatazka sozialaren inguruan eraikitako kontakizun hau. ■

Errotik.
Gotzon Barandiaran.
Susar.
194 orrialde.
16,63 euro.

Iruña-Veleiako aurkikuntzei buruz

Eztabaida luze eta sakona piztu zen Iruña-Veleiako erromatar garaiko aztarnategian egindako aurkikuntzen inguruan eta oraindik ez da erabat baretu. Alberto Barandiaran kazetariak indusketan lan egindako zenbait arkeologorekin hitz egin du, bertan aurkitutako grafitoen benetakotasuna eta faltsutasuna defendatzen duten txostenen edukiak jaso ditu, espezialisten iritziak bildu ditu... Emaizta *Veleia afera* da, kazetari lan zorrotza, arkeologia, epigrafia eta filologia ardatz hartuta osatutako liburua, egia izatekotan, Euskal Herriko eta, are, Europa mendebaldeko, aurkikuntza arkeologiko garrantzitsuenetakoa izango litzatekeenari buruz. ■

Veleia afera.
Alberto Barandiaran.
Elkar.
187 orrialde.
18 euro.